

Yksityisteiden avustamisen periaatteet

Infralautakunta 29.10.2024

1095/02.05.01.02/2024

Valmistelija: kaupungininsinööri Mikko Kunttu, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Raision infralautakunta on päättänyt yksityisteiden hoitovastuun siirtämisestä takaisin tiekunnille 12.9.2023 § 85 (infralautakunta on hylännyt asiaan kohdistuneet oikaisuvaatimukset ja pitänyt 12.9.2023 tehdyn päätöksen voimassa 12.12.2023). Päätöksen valmistelutekstiin on kirjattu, että avustamisperiaatteet tuodaan infralautakunnan vahvistettavaksi erillisen valmistelun kautta. Myös infralautakunnan aloitevastauksessa 12.12.2023 otetaan kantaa avustusperiaatepäätökseen. Vuoden 2025 talousarvioesitykseen sisältyy 60.000 € varaus tiekuntien kunnossapitoavustuksiin. Yksityisteiden hoito- ja hallintovastuu alkoi 1.5.2024.

Kunnat voivat halutessaan avustaa yksityisteitä yksityistielain 84 §:n nojalla. Kunta päättää sen varoista yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suoritettavaksi. Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset niin kuin 50 §:ssä edellytetään. Voimassa olevan lain mukaan avustusten myöntäminen on kunnan vapaasti päätettävissä, eikä laissa ole säädetty avustuksen kohteista, myöntämisen perusteista, ehdoista tai valvonnasta vaan ne ovat jääneet kunnan päätöksen varaan.

Yksityisteiden avustamiskäytäntöjä selvitettiin akselilla Paimio–Pori (Paimio, Lieto, Kaarina, Turku, Naantali, Masku, Nousiainen Mynämäki, Laitila, Rauma ja Pori). Raision ympäristössä tiekuntia avustetaan rahallisesti. Avustusmekanismi on pääsääntöisesti prosentuaalinen osuus syntyneistä kunnossapitokustannuksista. Tällöin kunta määrittää avustamisen maksimiprosentin, jonka perusteella avustuksia maksetaan. Prosenttilukuun voi liittyä leikkuri; esimerkiksi soratiellä/asfalttitiellä avustusta maksetaan 1000/2200 €/km. Mekanismin variaatioita on erilaisia. Porissa on määritetty erikseen prosenttiluvut läpikulkuteille ja päättyville teille. Laitilassa yksityistiet on jaettu kolmeen luokkaan, joille on määritetty prosentit.

Vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella kaupunki on käyttänyt yksityisteiden hoitoon yhteensä n. 1850 €/km, kun mukaan ei lasketa katuvalaistusta. Järjestäytyneiden tiekuntien pituus on tällä hetkellä n. 29 km. Tilinpäätöksen mukaan laskettu yksikköhinta on leikkurin suuruusluokkana oikealla tasolla verrattuna talousarvion varaukseen. Avustuksen maksimiprosentin suhteen olisi hyvä määrittää läpiajettaville teille ja päättyville teille erilliset maksimiprosentit, koska läpiajettavilla teillä liikennemäärä on todennäköisesti suurempi ja kuormitusta on luontaisesti enemmän. Vertailukuntien maksimiavustusprosentin keskiarvo oli 43. Porissa läpikulkuteiden ja päättyvien teiden välinen ero on 5 %. Laitilassa luokitusjärjestelmän ääripäiden ero on 19 %. Nousiaisissa I ja II-luokan ero oli 15 % ennen avustusperusteiden päivytystä. Luokitusjärjestelmien keskiarvo on 13 %.

Edellä olevaan perustuen esitetään maksimiavustusprosentiksi läpikulkuteiden osalta 40 % ja päätyvien teiden osalta 30 %. Katuvalaistuksen osuus yksityisteiden kunnossapidon kokonaiskustannuksista on ollut n. 40 %. Todellinen avustaminen on siis vielä huomattavasti korkeammalla tasolla, koska katuvalojen kunnossapito ja energiakustannukset säilyvät kaupungilla.

Muita vaatimuksia avustuskelpoisuudelle on ollut

-Yksityistielain avustuskelpoisuuden määritelmä (perustettu tiekunta ja ilmoitettu tiedot kansalliseen tie- ja katuverkon tietojärjestelmään (Digiroad) sekä yksityistierekisteriin)

- Oltava vakituista asutusta

- Vähimmäispituus 300 m (keskiarvo 367 m)

- Kaupungin järjestämä palveluliikenne ja koululaiskuljetukset on sallittava ilman käyttömaksua, mikäli yksityistie saa kaupungin avustusta.

- Tiekuunta, jonka yksityistietä kunnan järjestämä palveluliikenne tai koulukuljetukset käyttävät, ei avustusta saadessaan voi periä kunnalta käyttömaksua kunnan järjestämästä liikenteestä.

Lisäksi tiekunnan olisi hyvä kokoontua kerran vuodessa, mutta vähintään joka 4. vuosi (yksityistielaki 60 §).

Jos valtio tai kunta yksityistielain tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää tai tietä sulkea sinä ajanjaksona, jota avustus koskee (Yksityistielaki 85).

Yksityisteiden kunnossapitotoimenpiteitä ovat mm. tien höyläys, lanaus, pölynsidonta, vesakon torjunta, vierialueen niitto, auraus, aurausviitoitus, talvihöyläys, talvihiekoitus, soran tai murskeen lisäys kulutuskerrokseen, liikennemerkkien kunnossapito sekä muut näihin verrattavat vuosittain toistuvat työt, joilla varmistetaan tien liikennekelpoisuus. Avustuksia varten laaditaan valmis lomake, joka liitteineen toimii määrämuotoisena avustushakemuksena. Yksityistieavustukset haetaan vuosittain 30.4. mennessä.

Esittelijä

Tekninen johtaja Timo Oja

Päätösehdotus

Infralautakunta päättää, että yksityistieavustusta maksetaan maksimissaan 1850 €/km (leikkuri). Läpikulkuteitä avustetaan maksimissaan 40 % ja päätyviä teitä 30 % syntyneistä hyväksytyistä hoitokuluista. Lisäksi infralautakunta päättää avustuskelpoisuuden kriteereiksi seuraavat asiat:

-Yksityistielain avustuskelpoisuuden määritelmä (perustettu tiekunta ja ilmoitettu tiedot kansalliseen tie- ja katuverkon tietojärjestelmään (Digiroad) sekä yksityistierekisteriin).

- Oltava vakituista asutusta.

- Yksityistien vähimmäispituus 300 m.

- Tiekuunta, jonka yksityistietä kunnan järjestämä palveluliikenne tai

koulukuljetukset käyttävät, ei avustusta saadessaan voi periä kunnalta käyttömaksua kunnan järjestämästä liikenteestä.

Päätös